

Vedkommende. Det forekommer mig dog isvrigt, at Mindretallet, idet det argumenterede fra, at man ikke kunde opnaae en absolut Lighed, og at Udvalget selv ved et Par af dets Endringsforslag modarbejder den tilsyneladende Lighed, stødte Forbringeren om Lighed for meget til Side. Hvad der skal opnaaes ved en Examen, er jo nemlig, at den skal være paalidelig, men til Paalideligheden hører sandeligt ogsaa Lighed. Examen skal saavidt muligt give en rigtig Forestilling om Examinandernes indbyrdes Dygtighed; men skal den give en rigtig Forestilling derom, saa maa den ogsaa give en ligelig Forestilling; den skal stille de Examinander, der staae paa samme Trin i Kundskaber og Dygtighed, paa samme Trin af Charakter, og, for at komme dertil, maa den saavidt muligt stille dem under ligelede Vilkaar. Man bør altsaa stræbe efter Lighed, men man bør rigtignok stræbe efter Ligheden saaledes, at man ikke for et tilsyneladende høje Lighed opoffer Examinernes Paalidelighed og Sikkerhed og heller ikke opoffer Examinernes Betydning som Controlmiddel ligeoverfor Lærestalterne og som virkende tilbage paa dem. Heri ligger Betydningen af det Endringsforslag, som Udvalget har stillet om, at Seminarielærerne skulle kunne medtages som Medlemmer af Examenscommissionen. Vi sige, at der skal være Lighed, men at man, for at opnaae denne Lighed, maa anvende dygtige Kræfter og dygtige Mænd, og at dette Krav til Dygtigheden er saa stærkt og saa vanskeligt at tilfredsstille, at man ikke bør styde Seminariernes Embedsmænd tilside. Man kan ikke undgaae at tage dem med, og deres Medtagelse medfører ved Siden af nogle Ulemper det Gode, at man benytter deres Kundskaber og Erfaring. Deres Stilling bliver derhos en ganske anden, naar de ikke examinere hjemme i deres tilvante Omgivelser og blot mellem deres egne Disciple og Medlærere, men naar de sættes ligeoverfor fremmede Examinander og mellem andre Med-Examinatorer og Censorer paa et andet Sted. De frigjøres da for de Hensyn, som muligt ellers vilde beherske dem. Det er desuden allerede blevet bemærket af en anden Landsstingsmand, der er Medlem af Udvalget (M. Andersen), at man jo kan lade dem være Medlemmer af Commissionen,

uden at lade dem examinere deres egne Elever. Dette dog blot i Forbigaaende. Jeg troer, som sagt, at man ikke maa tale altfor ringagtende om Ligheden, naar man overhovedet vil have Examinere. Man kan tale Meget om Examinernes Usikkerhed, men, naar man vil have Examinere, maa man altid see at gøre dem ligelige. Naar et Par af Udvalgets Medlemmer altsaa ikke saa stærkt have udtalt sig imod at beholde Examen ved Seminarierne, da er det, fordi de troe, at der, saaledes som Sagen nu staaer, opnaaes en ligesaa stor eller tilnærmelsesviis ligesaa stor Lighed gennem Controlen som den, man vil opnaae ved en Examenscommission. Jeg holder til den Formodning, at man vil komme lidt nærmere til absolut Lighed med Hensyn til den virkelige Dygtighed ved en fælles Examenscommission; men dette Hensyn opveies for mig af et andet. Ved at lade de Vedkommende examinere ved Seminarierne, opnaaer man nemlig, uden at afvige synderligt fra den objective almindelige Lighed, at kunne vurdere Examinanden i Hensyn til de Midler, som man har stillet til hans Raadighed for at forberede sig, og i Hensyn til de Forbringer, som man har holdt ham for Die. Det er dette, hvorfra to af Udvalgets Medlemmer gaae ud, og hvorfors de ikke have kunnet decideere sig saa bestemt. Naar der slet ikke var noget som helst Hensyn at tage uden til Examens Form, saa vilde en fælles Examenscommission maastee ogsaa for mig have et lidet Fortrin; men dette Fortrin er i alt Fald saa ringe, at det ikke for mig opveier Vanskelighederne ved Foranstaltningens Gjennemførelse for de Menneker, hvormed der her væsentligt handles. Det Moment, der for mig skulde gjøre Udslaget, har i mine Dine saa ringe en Overvægt, at det ikke kan have Betydning i et administrativt Anliggende som det heromhandlede, naar Regjeringen ikke føler sig overbevist om, at der er Noget tilstede, der kræver en Forandring i den bestaaende Tilstand; dette Sidste er derimod et Moment, som ved Lovforslag af denne Art har en væsentlig Betydning.

Jeg skal endnu blot tilføje et Par Ord med Hensyn til et Par af Endringsforslagene. Hvad Endringsforslaget under Nr. 1 til § 1